

Examen Nederlands taalbeschouwing

1. Orde op zaken

a) De passages die hieronder staan, zijn uit de tekst (op de volgende bladzijde) gevallen. Zet ze op de juiste plaats in de tekst.

1. In veel gezinnen hebben beide partners een job buitenshuis. 's Avonds komen ze moe thuis. En dan moeten ze nog aan het huishouden beginnen.
2. Maar er zijn niet alleen klachten met het lichaam. Mensen worden ook kortaf en vlugger boos door stress.
3. Wassen, strijken, poetsen, de tuin onderhouden, de auto wassen ... En dan moet je nog op bezoek bij familie, naar feestjes, de film of het voetbal.
4. Dus gaat men naar de fitness, de film, de drukke discotheek of op café.
5. Elke avond toch één kleine klus doen. Ook als je geen zin hebt. Het zal nog net lukken. Dan is de stapel in het weekend zeker kleiner. Voor het weekend maak je een lijst van wat je nog allemaal moet doen.
6. Naar het voetbal of de zwemclub, naar een verjaardagsfeestje of naar de jeugdbeweging.
7. Het werk thuis blijft liggen. In het weekend moet alles ingehaald worden.

b) Ook de tussentitels ontbreken. Maak je keuze uit de volgende titels en plaats ze boven de juiste alinea.

- Dokters	- Ontspannen
- De stress van het weekend	- Oplossingen
- Klussen	- Uren

tekst:

NOG SNEL NAAR DE FILM ...

Iedereen is blij als het vrijdag is. Het weekend komt eraan. Na een week hard werken, eindelijk rust. Maar betekent het weekend wel echt rust ? Voor velen is het weer een drukte. Want er ligt thuis nog een pak werk te wachten.

.....
.....
.....
.....

Werknemers moeten steeds harder werken. Er worden steeds meer uren geklopt. Overwerk komt heel veel voor.

.....
.....
.....
.....

De meesten kijken liever TV. ....

.....
.....

Alle klussen gebeuren in het weekend. Er moet gewinkeld worden in drukke supermarkten. En de kinderen moeten nog op tijd weggebracht worden.

.....
.....

Maar iedereen wil zich ook nog ontspannen in het weekend. ....

.....E

n dat zorgt weer voor spanning. Er is nooit rust. Er is ook geen tijd om rustig en gezond te eten in het weekend.

(zie volgende bladzijde)

.....

De stress kan niet blijven duren. Artsen merken dat veel mensen met vage klachten komen. De klachten gaan over hoofdpijn, rugpijn en spierpijn, problemen met de maag, verkoudheden die niet genezen of blijvende moeheid

.....

.....

.....

De enige oplossing is het rustiger aan doen. Dat is gemakkelijk gezegd. Eén tip is om het werk te verdelen en te spreiden. ....

.....

.....

.....

Daarbij moet je telkens goed nadenken of alles op die lijst echt nodig is.

Is het echt nodig om die nieuwste film te zien ? Kan de zolder niet volgende week opgeruimd worden ? Het is belangrijk om ook aan je gezin te denken.

Tijd maken voor je partner en je kinderen, mag nooit van de lijst verdwijnen.

2. Titels gezocht !

Deze tekst is wel volledig, alleen de gepaste titeltjes ontbreken. Bedenk telkens zelf een titel en schrijf die op de stippelijntjes.

.....

Al enkele maanden ligt er een bijzonder boek in de winkel. De titel is ' Spieken, een vak apart!'. Het is een boek voor spiekers. Het staat vol tips. De schrijvers van het boek deden een onderzoek in 350 scholen. Ze stelden vragen aan leerkrachten en leerlingen.

.....

Twee op tien jongeren spieken nooit. Acht op tien doen het dus wel. De meesten doen het af en toe. Op elke honderd leerlingen zijn er drie die zeer veel spieken. Kinderen tot 12 jaar kijken vooral af. Vanaf 14 jaar gebruiken jongeren vooral briefjes om te spieken.

.....

De leerlingen spieken het meest voor wiskunde. En ook voor Frans, aardrijkskunde en geschiedenis. Er is ook een verschil tussen jongens en meisjes. Voor Duits en muziek spieken meisjes veel meer dan jongens. Jongens spieken meer bij Nederlands en wiskunde.

.....
De meeste leerlingen proberen af te kijken. Acht op tien spiekers doen het zo. Het is tamelijk veilig. Omdat er geen bewijzen zijn. Afkijken is natuurlijk niet altijd slim. Want wie zegt dat de buurvrouw of buurman de juiste antwoorden heeft ?

.....
Ook spiekbriefjes worden veel gebruikt. Ze bestaan in alle maten en soorten. Kleine papiertjes of klevers in de mouw, tussen de borsten of onder de kleren. Maar sommigen gebruiken bijvoorbeeld ook het ronde karton van een taart. Ze schrijven op de rand van het karton. Dat maken ze met een punaise vast onder de bank. Een stukje van het karton moet onder de bank uitkomen. Als ze aan het karton draaien, kunnen ze lezen wat erop staat.

.....
Veel leerlingen schrijven dingen die ze niet kunnen onthouden op potloden, gommen of latten. Of op hun pennenzak. Anderen schrijven dingen op hun bank. Of op het skelet (= een geraamte) dat voor hun neus in de klas staat.

.....
Sommige examens hebben meerkeuzevragen. Bij elke vraag staan er meerdere antwoorden. Je moet dan het juiste antwoord aankruisen. Sommige leerlingen houden van dit soort vragen. Want ze spreken op voorhand tekens af. Eerst toont de ene met zijn vingers het nummer van de vraag. De ander antwoordt dan met de gom. Bijvoorbeeld: gom plat leggen betekent: eerste antwoord is juist. Gom rechtop: tweede antwoord. Enz.

.....
Spieken is natuurlijk zeer gevaarlijk. In sommige scholen krijg je meteen een nul. En soms zijn de leerkrachten slimmer dan je denkt. Bij meerkeuzevragen maken ze bijvoorbeeld verschillende papieren. Zodat de vragen niet bij iedereen in dezelfde volgorde staan.

.....
Het boek ligt nu al enkele maanden in de winkel. Zullen de leerlingen nu meer en beter spieken ? "Dat is niet zeker " , zeggen de schrijvers. " Want ook veel leerkrachten kochten het boek. Zij leren er ook veel van."

3. Feit of mening ?

a) Schrap wat niet past:

- In een krantenartikel staan meestal feiten / meningen
- In een brief aan je vriendin staan meestal feiten / meningen
- De cijfers op een rapport zijn feiten / meningen

- De commentaar (= wat de leerkracht erbij schrijft) op een rapport zijn feiten / meningen)
- In een sollicitatiebrief staan meestal feiten / meningen.

b) Maak er een feit van: (verander zo weinig mogelijk)

- Linda kwam op school met een mooi nieuw kapsel.

.....

- Deze maand gratis een fantastische strandbaal bij uw tijdschrift !

.....

- Met een Tefal kan je gezellig barbecuen !

.....

- Nivea, de beste bescherming voor uw kinderen !

.....

- Fristi, het lekkerste fruitdrankje !

.....

c) Maak er een mening van: (verander zo weinig mogelijk)

- Win een Citroën Saxo !

.....

- L' Oreal, verzorging voor je huid !

.....

- Melrose Place, een serie op VTM !

.....

- 3T is een popgroep.

.....

- Nick is de zanger van The Backstreet Boys.

.....

d) Welke tekst uit de tweede kolom, hoort bij de tekst uit de eerste kolom? Schrijf op de stippellijn of het om feiten of meningen gaat.

<p>1. Blauwe ogen vol tranen. Sandrine Corman hilde toen ze de uitslag hoorde. Ze is de nieuwe Miss België. Sandrine is de jongste Miss België ooit. Ze werd geboren op 12 april 1980. Ze is dus 17. .....</p>	<p>a) "Ludo?" vraagt Wendy. Ludo antwoordt niet. Hij kijkt terug naar een nieuwe bal in het spel. 'Hij ziet mij gewoon niet staan', denkt Wendy en een traan loopt langs haar wang. .....</p>
<p>2. "Ik wil dat mensen goed nadenken over het openbaar vervoer", zegt burgemeester Stevaert. "Met gratis en goed openbaar vervoer blijft de stad aangenaam. Niet alleen voor de inwoners, ook voor de winkeliers en de kleine bedrijven." .....</p>	<p>b) Vanaf 1 juli zijn de bussen in Hasselt gratis. Dat besliste het bestuur van de stad. Andere Vlaamse steden zien dat plan niet zitten. .....</p>
<p>3. Iedereen kent wel iemand die verslaafd is. Sommige mensen zijn verslaafd aan sigaretten, anderen aan drank en nog anderen aan drugs. Maar wist je dat je ook verslaafd kunt worden aan pillen, chocolade of cola? Sommige mensen kunnen zelfs niet stoppen met dansen of spelletjes spelen. Toch wordt daar niet vaak over gesproken. Alhoewel dit ook een ernstig probleem kan worden. .....</p>	<p>c) "Ik ben heel blij dat ik gewonnen heb. Ik had het nooit gedacht. Ik kon gisteren niets zeggen van opwinding. Ik vond veel andere meisjes beter en mooier dan ik, maar de jury heeft beslist. .....</p>

1	2	3

4. Dichtkunst.**Vul een passend rijmwoord in.**

Geachte Heer,

Er kwam zopas

een heel nieuw kind in onze .....

U kent dat soort, heel mooi gekleed,

die nooit of nooit eens iets .....

en altijd lief en bijdehand*

*bijdehand = slim, verstandig

en nooit brutaal, altijd ch.....

En ordelijk, met alles klaar

Ze lijkt me zeker wel dertig .....

En heus, moet ik u dat vertellen?

Ze gaan haar echt als voorbeeld .....

Ze is verschrikkelijk om te zien

zo grote mens, zo tien op .....

zo pff, zo zeur, zo mooi, zo dood,

zo akkeba, zo i.....

zo echt model, zo nooit eens stout

zo bijna dertig jaren .....

Weet u, meneer, wat ik echt vind ?

Ze is zo helemaal geen .....

maar wel is ze voor grote mensen

het toppunt van hun kinder.....

5. Twee soorten teksten:

We leerden twee soorten teksten kennen. Hieronder vind je er een aantal. Schrijf erbij tot welke soort ze horen.

<p>Nederland - Minoes is een jongedame die vroeger een kat was. Nu is ze secretaresse van Tibbe, een journalist. Ze heeft nog veel eigenschappen van een kat. Zo kan ze bijvoorbeeld nog met andere katten spreken. Die ontmoet ze op het dak van Tibbes huis, waar ze haar allerlei nieuwtjes vertellen. Minoes geeft ze dan door aan Tibbe.</p> <p>.....</p>	<p>België - Tijdens de eerste weken van dit jaar opereerde in de streek van Genk een duo dat, door gebruik van afgezaagde stokken als wapens, al vlug 'de bende van de bezem- steel' als bijnaam kreeg. Op 14 januari in de vroege ochtend werd een postbode overvallen en van zijn lederen tas beroofd. De overvallers hadden echter tegenslag: hun buit bestond enkel uit brieven en aangetekende stukken.</p> <p>.....</p>
<p>Amerika - Gewapend met een halfautomatisch geweer, een repeteer jachtgeweer en een pistool ging op 18 juli vorig jaar James Huberty een broodjeszaak in de Californische stad San Ysidro binnen. Hij schoot 21 mensen dood, verwondde er 19 en werd zelf dodelijk getroffen door een politiekogel. Het grootste bloedbad dat een persoon ooit heeft aangericht in de Verenigde Staten, veroorzaakte een golf van afgrijzen en deed de roep om verscherping van de wapenwetten, toenemen.</p> <p>.....</p>	<p>Frankrijk - Joris Viville verdween op 5 april 1989 in Zuid-Frankrijk. Hij was er met zijn ouders op vakantie. Hij was toen 9 jaar. De jongen werd vermoord en verminkt teruggevonden. Zijn moordenaar kreeg nu levenslang.</p> <p>.....</p>

6. Werkwoorden.**Lees het volgende verhaal en maak de opdrachten die eronder staan.**

Lotje is een vreemd meisje. Haar vader en moeder zijn bijna nooit thuis, maar dat vindt Lotje niet erg. Ze heeft een hele beestenboel, waar ze mee praat als ze van school thuis komt. Eerst had Lotje een kom met drie goudvissen gekregen: Goudkopje, Roodkapje en Zwartepiet. Toen kreeg ze de parkieten Piet en Puk, het varken Zwabber en tenslotte de geelbruine tijgerkat Elastiek. Hieronder hoor je een gesprek tussen Lotje, die van school thuis komt en de dieren.

Lotje: Hoi, ik breng jullie onmiddellijk jullie eten.

Goudkopje: Eindelijk, we blubben van de honger!

Lotje: Ik weet het, maar ik kom net van school.

Puk: Ik sjilp ook naar school sjilpen!

Lotje: Dat kan niet, Puk. Op school zitten alleen kinderen.

Zwabber: Knort er ook een school voor varkens ?

Lotje: Misschien wel, onze meester zegt soms “ Domme varkens”, tegen ons.

Elastiek: Waarom miauwt hij jullie zo ?

Lotje: Omdat we soms dingen vergeten.

Zwartepiet: Blubben we nu eindelijk ons eten ?

Lotje: Ja hoor, jullie vergeet ik niet.

Pietje: Sjilp je ons dan ook een beetje water?

Puk: We sjilpen zo'n dorst.

Elastiek: Lotje, miauw eens, ik miauw blij dat je nu twee maanden niet naar school miauwt.

Lotje: Ik ook. Heerlijk twee maanden uitrusten !

1) Onderstreep alle werkwoorden die Lotje gebruikt.

2) Schrijf de **infinitief** van die werkwoorden onderaan in de juiste kolom.

3) Welke woorden gebruiken de dieren in plaats van het werkwoord ?

.....
 .....

en ..... dan misselijk, uiteraard.
Hij ..... een stuk uit je piama
en ..... dan steeds :’ I-A , I-A , I-A’
Hij ..... zijn tanden in je parkiet
en ..... je moeder een stomme griet.
..... hem dus niet uit op je feestje
want Henkie ..... echt een beestje !

7. De stam van een werkwoord.

- Kijk eerst naar de tekening onderaan dit blad.

Johnny wil bij zijn vriendin Tanja geraken. Johnny is helaas niet van de slimsten en hij weet absoluut niet wat hij allemaal moet doen.

- Schrijf in vijf zinnen neer wat Johnny moet doen. Gebruik de STAM van het werkwoord.

Om je te helpen staan hier een aantal werkwoorden die je **mag**, maar **niet moet** gebruiken (Je hebt er natuurlijk maar 5 nodig, want je moet het in vijf stappen opschrijven).

starten - rijden - uitkijken - stoppen - opstappen - afstappen - remmen - wachten - overrijden - vertrekken

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....

- Wat staat er op deze tekeningen? Op de bordjes ontbreekt telkens de stam van een werkwoord. Vul aan.

